

6. Бургун І. В. Актуальність упровадження компетентнісного підходу в освітню практику / І. В. Бургун // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. – 2010. – № 1 (2). – С. 159–165.
7. Петров А. Профессиональная компетентность : понятийно-терминологические проблемы / А. Петров // Альма Матер. Вестник высшей школы. – 2004. – № 10. – С. 6–10.
8. Definition and Selection of Competencies : Theoretical and Conceptual Foundations (DeSeCo). The Definition and Selection of Key Competencies. Executive Summary. – OECD, 2005. Retrieved from http://deseco.ch/bfs/deseco/en/index/02_parsys_43469_downloadList_2296.DownloadFile.tmp/2005_dskcexecutivesummary.en.pdf
9. Rychen D. S. Key competencies for a successful life and a well-functioning society / D. S. Rychen, L. H. Salganik. – Germany : Hogrefe & Huber, 2003. – 224 p. Retrieved from <https://us.hogrefe.com/shop/key-competencies-for-a-successful-life-and-a-well-functioning-society-67288.html>
10. Овчарук О. В. Розвиток компетентнісного підходу : стратегічні орієнтири міжнародної спільноти / О. В. Овчарук // Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : «К.І.С.», 2004. – С. 5–14.
11. Бедь В. Компетентнісний підхід в процесі модернізації ВНЗ [Електронний ресурс] / В. Бедь, М. Артьомова // Освіта регіону. – 2011. – № 5. – С. 43–51. – Режим доступу : <http://social-science.com.ua/article/691>
12. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Эксперимент и инновации в школе. – 2009. – № 2. – С. 7–14.
13. Пометун О. І. Теорія та практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн / О. І. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : «К.І.С.», 2004. – С. 15–24.
14. Равен Дж. Компетентность в современном обществе : выявление, развитие и реализация / Дж. Равен. – М. : Когито-Центр, 2002. – 396 с.
15. Хуторской А. В. Дидактическая эвристика. Теория и технология креативного обучения / А. В. Хуторской. – М. : Изд-во МГУ, 2003. – 416 с.
16. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования / А. В. Хуторской // Ученик в обновляющейся школе : сб. науч. тр. / под ред. Ю. И. Дика, А. В. Хуторского. – М. : ИОСО РАО, 2002. – С. 135–157.

Калінська О.П.

старший викладач,

Навчально-науковий інститут підприємництва

та перспективних технологій

Національного університету «Львівська політехніка»

ОРГАНІЗАЦІЯ ТРАДИЦІЙНИХ І НЕТРАДИЦІЙНИХ ФОРМ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ КАФЕДРИ

Успіх вирішення завдань, що постають перед сучасним вищим навчальним закладом, залежать від того, які форми і методи методичної роботи використовуються на кафедрі з метою сприяння виявленню та розкриттю професійної компетентності, творчості та педагогічної майстерності викладацького колективу кафедри.

Адже, як зауважує С. Вишнякова, методична робота в навчальному закладі – це планована діяльність викладачів і співробітників, спрямована на освоєння та вдосконалення існуючих, а також розробку і впровадження нових принципів, форм і методів ефективної організації навчального процесу. Методична робота спрямована на вироблення оптимальних методів досягнення нової якості навчально-виховного процесу [1].

Головним завданням методичної роботи кафедри освітнього закладу є надання вагомій допомоги у процесі формування професійної компетентності викладача та підвищення рівня його педагогічної майстерності. Комплекс методичних знань, які педагог отримує під час участі у методичній роботі кафедри складається із засвоєних викладачем відомостей про принципи, зміст, методи, форми та засоби організації навчально-виховного процесу й навчання студентів. Отже, вони мають базуватися на міцних знаннях. Тож ґрунтовна фахова та методична підготовка викладача – основа його успішної професійної діяльності та її результативності.

Тому, метою методичної роботи кафедри є, головним чином, супровід та підвищення якості освітнього процесу за допомогою узгодження і вдосконалення єдиного методичного завдання в освітній установі в цілому і методичних задумів кожного викладача. Основними завданнями методичної роботи, на думку більшості авторів, є такі: ознайомлення з досягненнями психолого-педагогічної науки з метою підвищення наукового рівня; підвищення педагогічної майстерності; оволодіння новими методами навчання і виховання; систематичне вивчення і аналіз навчальних програм; вивчення і використання у навчальному процесі нових педагогічних технологій, передового досвіду навчання та виховання, аналіз результатів цієї роботи; розробка пропозицій та рекомендацій з поліпшення викладання окремих навчальних дисциплін; організація наставництва, надання допомоги молодим викладачам у підготовці і проведенні занять, організація взаємовідвідування занять, відкритих занять та їх обговорення; організація та проведення конкурсів, олімпіад, позанавчальних виховних заходів тощо.

Кожна із форм методичної роботи має свою специфіку, але мета їх функціонування – єдина, тому ми вважали за доцільне розкрити їх особливості.

Серед традиційних форм методичної роботи були визнані конференції, які в залежності від завдань і змісту були поділені на: тематичні (інколи теоретичні); технічні; науково-практичні. Як зауважувала В. Пікельна, на них вирішувались «питання навчально-методичної і виховної роботи, укріплення навчально-матеріальної бази і зв'язку з підприємствами» [2, с. 34]. Основною перевагою науково-практичних конференцій, які проводяться в умовах вищих навчальних закладів є те, що вони слугують ефективним джерелом інформації про передовий педагогічний і виробничий досвід. Учені і практики давали конференціям досить високу оцінку.

Також серед традиційних групових форм методичної роботи найбільш розповсюдженими залишаються методичні предметні (циклові) комісії педагогів. У вищих навчальних закладах методичні комісії створюються, як

правило, за блоком навчальних предметів. В межах діяльності методичних комісій передбачаються різні форми методичної роботи.

Аналізуючи діяльність методичних комісій Л. Сушенцева наголошує, що методичні предметні (циклові) комісії є не тільки найбільш розповсюдженою формою методичної роботи в навчальних закладах, але й найбільш доцільною і результативною формою щодо вдосконалення навчально-виховного процесу і оперативного вирішення поточних методичних проблем [3, с. 81].

Досить поширеною є така форма методичної роботи, як постійно діючий методичний семінар, на якому досвідчені викладачі розкривають власні методики проведення занять з окремих тем тих чи інших навчальних дисциплін. Але необхідно наголосити, що не у всіх вищих навчальних закладах функціонує семінар педагогічних знань, як відносно нова інноваційна форма методичної роботи. Практика доводить, що більшість із відомих форм методичної роботи залишаються досить ефективними при оновленому їх змісті.

Також серед найбільш поширених форм методичної роботи (в різних її ланках) залишаються відкриті заняття та взаємовідвідування. Відкриті заняття і взаємовідвідування – це форми методичної роботи, яка добре зарекомендували себе і довели свою результативність. На відкритому занятті є можливість демонструвати ефективне застосування різних методів навчання і виховання, знайомити колег з інноваційними технологіями, раціональними прийомами проведення різних елементів заняття. На нашу думку, специфіка проведення відкритих занять та взаємовідвідування полягає в тому, що дозволяє показати високу педагогічну майстерність і одночасно навчити інших педагогів проводити і здійснювати самоаналіз заняття. Мета відвідування – це і обмін досвідом і, що більш важливо, допомога більш досвідчених менш досвідченим.

Як показує вивчення досвіду організації методичної роботи на деяких кафедрах знижена увага до методичної роботи і використовуються, як правило, всього дві форми: методичні семінари та науково-методичні конференції.

Таким чином, дослідження традиційних форм методичної роботи показало переваги, які їм притаманні: досконалий зміст методичної роботи незалежно від її форми є умовою розвитку педагогічної майстерності викладачів.

Також варто зауважити, що найбільш суттєвою особливістю сучасної ситуації в системі освіти є співіснування двох стратегій організації навчання: традиційної та інноваційної. Поява інноваційних форм для підвищення професіоналізму та якості педагогічної майстерності викладачів продиктовано сучасним соціальним замовленням, рівнем психолого-педагогічної науки, а також кадровим потенціалом.

Так О. Топузов пояснює освітні інновації як потужний ресурс модернізації і розвитку системи освіти, «це готові до впровадження й застосування в педагогічній практиці науково й експериментально обґрунтовані освітні інноваційні розробки, які через якісні зміни в освітній діяльності призводять до підвищення її ефективності, до здобуття кількісно і якісно нових освітніх результатів». Педагогічну інновацію дослідник вбачає в педагогічній ідеї, «втіленій в певній інноваційній педагогічній розробці (дидактичній або виховній системі, технології методиці, засобах навчання

тощо)» [5]. Інноваційна методична діяльність, в кінцевому рахунку, сприяє підвищенню якості освітнього процесу, рівня освіченості і вихованості суб'єктів навчально-виховного процесу.

Науковець О. Тодчук вважає, що запровадження в практику роботи таких нетрадиційних форм методичної роботи, як: методичні «фестивалі», «ринги», «мости»; уроки-панорами; методичні діалоги; «круглі столи», аукціони педагогічних ідей та інших визнано досить ефективним [4, с. 4].

З огляду на це, ми вважаємо за доцільне рекомендувати у практиці методичної роботи використовувати такі нетрадиційні форми та методи методичної роботи як: педагогічні консиліуми, прем'єри творчого пошуку, методичні «фестивалі» (метою яких є обмін досвідом роботи); презентації інноваційних технологій; мобільний workshop «Розвиток педагогічної майстерності»; проведення тренінгів, коучингів; створення шкіл педагогічної майстерності; використання маніпулятивних методик та технологій; робота з наставниками тощо. При проведенні яких викладачі ознайомлюються з різними нетрадиційними підходами до організації освітнього процесу та вивчають кращий педагогічний досвід.

Також викликає позитивне ставлення ідея щодо поєднання традиційних та нетрадиційних форм методичної роботи кафедри з дозвіллям. На таких заходах педагоги не тільки можуть проявити свою ерудицію, критичне мислення, креативність, фантазію, а й добре відпочити. Адже такі форми є більш мобільними, оскільки вони сприяють довірливому спілкуванню педагогів, певній професійній сміливості, розкутості, зацікавленості.

Отже, досліджуючи традиційні та нетрадиційні форми проведення методичної роботи кафедри можна підкреслити значення та вагомість усіх технологій, форм та методів, адже лише таким шляхом можна досягнути освітньої мети.

Список використаних джерел:

1. Вишнякова С. М. Профессиональное образование. Словарь : Ключевые понятия, термины. Актуальная лексика / С. М. Вишнякова. – М. : Новь, 1999. – 537 с. – Режим доступу: <https://www.psyoffice.ru/6-1057-metodicheskaja-rabota.htm>. – Назва з екрану.
2. Пикельная В. С. Методические рекомендации по организации методической работы заместителя директора по учебно-производственной работе среднего профтехучилища / В. С. Пикельная /. – М. : Высшая школа, 1977. – 49 с.
3. Сушенцева Л. Л. Управління системою методичної роботи в сучасному професійно-технічному училищі : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Сушенцева Лілія Леонідівна ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Кривий Ріг, 1999. – 226 с.
4. Тодчук О. Форми проведення методичної роботи / О. Тодчук // Директор школи. – 1997. – № 7. – С. 4.
5. Топузов О. М. Педагогічні інновації: від теорії до практики / О. М. Топузов / – Режим доступу : https://naps.gov.ua/ua/press/about_us/716/ – Назва з екрану.